

F O A I E

пентрѣ

МШТЕ, ШШМЪ ШШ ЛШТЕРАТЪРЪ.

№. 14.

Luni. 5. Aprilie.

1843.

DINTR'UN ПЪГЛАРИЪ.

Ан миждокъл поълор мишкърї полі-
тіче дпгвстїетоаре де інімі еѣ дпї дп-
дрент прївіреа асзра Мілковѣлї, асзра
ачествї рѣѣ ковїтор де непорочїрї. Тѣ
жаре дп лок деа спѣла одатъ пѣкателе
полїтіче а паціеї молдаво-ромѣне, те арѣдї
дп окїї тѣлтора менїт шї пѣпѣ дп зїоа
де асгѣзї а рѣтѣнеа лініе, каре дп лок
де а деспѣрїї трѣнѣл пѣмаї дп прївїндѣ
географїкѣ, дп десвїні шї полїтічеце дп
тоатъ прївїнда!

Времеа аѣ сосїт, шї еѣ тѣ темѣ сѣ
пѣ фїе ачеаста чеа де пе зрѣтъ дптрѣ каре
се чере дела пої тодї кѣ шїк кѣ маре, ка
сѣ черчетѣт одатъ тоатъ стареа поастрѣ
полїтїкѣ де а тѣрѣнтѣл. Фїрѣл че трѣвѣіе
сѣл дїнет дп жѣдеката поастрѣ, пїлѣ а-
ратъ історїа дестѣл де лѣтѣрїт, пѣмаї сѣ
о дескїдемѣ. Стрѣвѣнїї пострїї аѣ кѣпоскѣт
шї еї рѣл, аѣ вѣрсаат дп мїї де рѣндѣрї
шїроае де лакрѣмї амаре асзра ачествї
пѣтѣнт дпгрѣшат кѣ сѣпцеле лор шї
пѣстрат пентрѣ зрѣмшїї дїп паціа лор,
їар пѣ пентрѣ тѣлдімеа стрѣнілор. Аша
есте, стрѣвѣнїї поштрїї аѣ кѣпоскѣт рѣл,
дар миждоачеле де вїндекаре пѣ леаѣ а-
флат, ісвоарѣле Мілковѣлї, фѣтѣлїле

дпгѣрѣкѣрїлор фрѣдїцї пїчї одатъ пѣаѣ
секат.

Мѣлцї дїнтр'аї поштрїї черчетѣнд прї-
чїніме стѣрїї поастре челеї де атѣтеа веа-
кѣрї стрїмторате шї деосевїте, лї се пѣреа
кѣ о афлѣ дп позїціеа поастрѣ чеа гео-
графїкѣ, кѣт зїк еї преа пѣфаворавїлѣ, ла
каре дпсѣ прекѣт жѣдекѣт, еї се афлѣ
дпшѣладї фоарте. Шїїї їаршїї дпвїновѣ-
цеск пе Domnїї Молдаво-ромѣнецїї пентрѣ
кѣтѣца аліанце дпкеїате кѣ Пѣлонїї
саѣ кѣ Шнгѣрїї, прїп каре чеїа скѣзѣнд пѣ
одатъ ла rang de vazalї, се поменеа кѣ
сѣнт кѣ тѣлїле легате де а пѣ пѣтеа фаче
тоате ачеле кѣте череа дела дѣлшїї челе
маї сѣпте інтересе але патрїї лор. Ачеїа
карїї дефайтѣ аліанцеле кпгѣре шї полоне
векї, зїтѣ а рефлекта ла пѣдескрїса пѣтере
а фанатїстѣлї шї а варварїеї тѣрчїцї, каре
дп ачеле веакѣрї авїа кѣпощеа пѣдекѣ шї
хотар. Останїї маї пайнте де а стрѣвате
дп ачест пѣтѣнт дпвѣрїдїшат де Дѣлѣре
шї мареа пѣагрѣ, шї пе дїпкоаче зїдїт де
Карпадї, еї аѣ дпгрїїїт маї дпгѣлѣ а пї-
тїчї дпгѣрѣдїа вѣлгѣреаскѣ, дпгѣрѣдїа
Константїнополѣлї о стрїмторарѣ пѣмаї
дптре зїдїрїле ачествї Вавїлон греческ, пе
Сервїа о дпфѣрѣсерѣ ла Кошова шї прїп
Бугарїа се пїлїтварѣ адѣлѣ дп лѣвїтѣрѣ.

Астѡел статэріле ромъне прігоніте маї дн тоатъ ачеа време ши де Домніторіі католичі а Европей апъсене пентрѣ днфрѣдїреа лор реліціоасѣ къ Гречїі, амъциді іаръш дн преа тѣлте кінзрі прїп сѣпдїреле вікленїі візантіче, се въззѣр сїліте маї віне а днкеїе къ Османїі дїн време трактате чїпстїте, де ши къ оарешкаре кондіціе де протекціе кѣмпъратъ къ трївѣт апъал, декът сѣ ажзгѣ ла десѣвършітѣ нїмїчіре політїкѣ, прекът ажъсесе тѣлдітеа челорламте статэрі дела Евфрат пълъ ла Дѣлѣре. Ачеаста сѣтѣі а се фаче деспре о парте Стефан чел маре ал Молдавїеї, маї днпѣїѣ, іар деспре алта о фѣкѣсе Мірчеа ал Църїї ромънещї, амъндої дѣпъ нїше вірїнїе фоарте стрѣлчїте репъртате асѣпра Османїлор дн зрмта кърора ачеї Домні, кѣт ши алдї зрмашї аї лор фѣрѣ дн старе а лега ши ачеа преа скѣмпѣ кондіціе, ка Тѣрчїі нїчі одїніоарѣ сѣ пѣ фїе волнїчі а кѣпрїнде саѣ а днстрѣїна нїчі тѣкар о палмъ де пѣтѣнт дїн стѣнѣвїрїле Молдаво-ромъне, нїчі іаръш сѣ се ашезе вреодатѣ нїчор де тѣрк дн пѣтѣнтѣл ачеста къ лѣкашѣл. Де ачі зрмѣ, къ Полонїа, Ыгарїа ши Рѣсіа пѣлѣ дн времїле маї дїнкоаче прївїрѣ не Молдавїа ши Цара ромънеаскѣ де статэрі сѣверене, адекъ домнітоаре де сїне, дїн каре нїмїк пѣ с'ар пѣтеа днстрѣїна ши къ амъндоаѣ днкеїарѣ трактате ка ши къ алте статэрі европене сѣверене. Че есте маї тѣлт, Днїтрїе Кантемір токма ши дн трактатѣл днкеїат къ прїетїнѣл сѣѣ Петрѣ чел маре ла 1711 хотѣрѣнд лѣтѣрїт марцінеле Молдавїеї пѣлѣ дн Нїстрѣ, легѣ тотдеодатѣ, ка сѣлет де шѣскал сѣ пѣ поатѣ кѣмпъра мошїї стѣтѣтоаре нїчі сѣ се поатѣ а-

шеза дн Молдавїа. Атѣта де маре фѣ грїжа вѣтрѣнїлор поцрїї пентрѣ віиторїѣл зрмашїлор поцрїї! — Дакъ Молдаво-Ромънїі аѣ фост ши сїлідї а кѣпоаще сѣперїорїтате: кѣнд а Ыгарїеї кѣнд іаръш а Полонїеї; дакъ еї тревѣвїрѣ сѣ деа трївѣт пордїї, ачеаста пентрѣ веакѣрїле ачелеа пѣ ле поате фї спре врео деосїбітѣ пѣчїпсте. Аѣ пѣ чеваш маї тѣрзїѣ днсѣш партеа чеа маї маре а Ыгарїеї кѣзѣ сѣпт жѣгѣл тѣрческ? Аѣ пѣ ши кїар днпѣрації романо-цѣрманї фѣрѣ сїлідї а пѣлѣтї маї тѣлте зечї де апї ла поартѣ зп фелїѣ де трївѣт? Аѣ пѣ възѣ Віена днпреціѣрѣл сѣѣ Іанїчарїі ши Спакїїї де доаѣ орї? Дечї дар алѣтѣраці історїїле челорламте пації дїн ачестеа патрѣ веакѣрї дїн зрмѣ, ши ведедї, къ соартеа тѣтѣлора кѣ пѣдїпѣ деосїбіре се гѣтїсе а фї тот ачеваш. Аша есте, історїа патріеї, ачеастѣ карте, че сїпѣрѣ ар фї дн старе, а да кезѣшїеа жѣтѣтате пентрѣ віиторїѣл прїнціпателор поастре, дакъ еа с'ар афла віне скрїсѣ, дрепт днделеасѣ ши днделепедеце фолосїтѣ, поате фї марторѣ, къ дїн прїчіна алїанцелор веки асѣпра поастрѣ пѣ заче врезп пѣкат греѣ політїческ. Ваї днсѣ ши іар ваї, къ пої пѣлѣ акѣт де нїмїк п'ам днгрїжіт аша рѣѣ, ка токма де а днвѣда історїа патріеї, де а нїо префаче дн тѣдѣвѣ ши сѣнїце.

Дечї де есте врео віпѣ а стрѣвѣнїлор поцрїї, каре сѣ фїе трекѣт ши ла пої ка зп вѣлѣстѣт пещерс ши греѣ апѣсѣторїѣ, не ачеса о афлз еѣ дн непрекѣрматѣ днпѣрекере, зрѣ, нїстѣ ши прїгонїре днвершзпнатѣ а фамїлілор воїеренїї днтре сїне. Ачеастѣ віпѣ кѣмплїтѣ трасе неапѣратѣ пѣдеапсѣ дн тоатѣ времеа дѣпъ сїне.

Незпиреа чеа дін лонтрѣ пѣпѣмаї а Молдовенілор кѣ Ротмѣнії де песте Мілков, чи шї днтре сїне днѣшн роасе пѣрѣреа ла ваїереле віедїї націонале шї політїче дн-кѣт нїчї дн ачелеа їрѣстїмпѣрї де паче, кѣнд наїа ера сїгѣрѣ дн контра пѣвѣлі-рілор дін афарѣ, дѣпса п'авеа воїе де а рѣсѣла, а се реклече, а'шї п'лѣстїзі о констїтѣдїе, каре деокамдатъ апѣрѣндѣо де волнїчіа пелеціїїреа шї тїрѣніеа Домнілор пѣтѣптеції, сѣ о днтѣрїаскѣ дн лонтрѣ, ка кѣ атѣт сѣ сѣфере маї тѣшор ловїрїле дін афарѣ. С'аѣ поменїт вреодатъ, ка Молдавіа шї Цара ромѣнеаскѣ сѣ фїе днкеїат амѣндоаѣ днтре сїнешї врео, а-ліандѣ пентрѣ маї тѣлте зечї де анї дѣ-нѣїтоаре? — Рѣл ачеста крескѣ трепат прїп ачеа днїреціїзраре кѣткѣ, пѣлѣ кѣнд лѣкѣїторїї тѣлчїторїї де пѣтѣлнт дѣпѣ сї-стема веакѣлїї авеа а сѣферї кїар дела аї лор фрадї, адекѣ дела пропрїетарї фелїзрї де апѣсѣрї недренте, каре дї дїсгѣста шї ле атѣрѣ їзвїреа де патріе, пѣлѣ атѣлчї воїерїмеа, с'аѣ кѣт їам зїче арістократїа Цѣрїї прїмеа дн сїнѣл сѣѣ тѣлте еле-менте стрїне, адекѣ оаменї дін нації, алт-фелїз Ромѣнѣлї кѣ тотѣл дѣшмане шї коате пѣмаї прїп рѣдїреа релїціоасѣ кѣ еї ла пѣрере легате. Днкіпѣціївѣ о време авїа трекѣтѣ, днтрѣ каре ла о асеменеа парте де воїерїме стрїнѣ, скѣрт вѣлѣтоа-ре, аменїтѣ де рѣсѣлѣл времїлор че дї пѣрїнїсе а о рїдїка дін тренде дн пазатѣрї, дешартѣ де орї каре їнтерес кѣрат націонал, нїчї одатѣ пѣї венїа а се фаче апѣрѣтоаре кѣ сѣпцеле шї кѣ віада, пентрѣ наїа шї патрїа дн а кѣреї сїп се вѣрѣсе, чи ла времї де невоїе се днкѣр-ка шї фѣцеа. Де алтѣ парте, дѣпѣ че а-

чеа стрїнѣ шї вїклеанѣ частѣ с'аѣ рїдїкат пе деасїпра націеї, еа пе арістократїа пѣ-тѣптеанѣ веке кѣ атѣт маї пѣдїн о пѣтеа сѣферї, кѣ кѣт ачеста дї ста дн кале де а пѣ пѣтеа кѣпрїнде шї сѣце тоате мошїї-ле челе вїнекѣвѣнтате, шї тоате граселе постѣрї, дѣпѣ каре дї словоїа гѣра апѣ. Стрїнілор, марторѣ кїем їарѣш їсторїа, нїчї зп мїжлок нѣ ле пѣтеа фї преа спѣр-кат, де каре сѣ пѣ се фолосїаскѣ, спре а реапѣса шї а кѣлка пе векиї воїерї пѣтѣп-тенї, спре а'ї адѣче пе зїлѣ кѣте зїлѣ де-ла ван пѣлѣ ла пїтар, пе тоцї ла соарте де опїнкарї. Нѣ Тѣрчїї немїжлочїт, чи дн-датѣ дела спарѣереа Константїнополѣлї тѣлтеле семїндїї креціїне дар стрїне, каре аѣ венїт дн прїндїанате, аѣ адѣс песте Мол-даво Ромѣнїа о парте дін вѣлѣстемѣл, де каре п'аѣ скѣпат нїчї пѣлѣ астѣзї шї дін каре авем дрентате а пе теме фоарте, ка сѣ пѣ реказѣ дн алтѣл поѣ шї доар' маї днфрїкошат.

Днпїнтеа ровїреї Константїнополѣлї прїп Тѣрчїї стрїкареа пѣравѣрїлор днтре Гречїї ера атѣта де маре, порѣлчїле еван-гелїеї ера кѣлкате дн пїчоаре шї батѣо-корїте астфелїз, днкѣт се поате зїче кѣ тот дрентѣл, кѣткѣ Дѣмнезеѣ трїмїсесе пе Остапї асѣпра Гречїлор днтокта ка одатѣ пе Ассїрїенї шї Ванїлоненї асѣпра Жї-додїлор, пентрѣ-ка сѣї недепїаскѣ пентрѣ-кѣ зїтасерѣ пе Дѣмнезеѣ шї се днкіпа пѣ-маї трѣпѣлї шї пашоней. Днлѣс ваї, мо-лїчїнеа моралѣ, неатра флотѣ а фѣрѣде-лїлор гречецїї трекѣ шї Дѣлѣреа дїп-коаче шї сѣпт маска релїціеї пе Ромѣнїї Дачїеї, пе ачецїї оаменї вѣлї, пѣлѣ атѣлчї тѣлт маї крелїнчонїї патѣреї шї гласѣлїї дін лонтрѣ дн днвѣцѣ а пѣ се фїї де кѣл-

кареа жърѣтѣтлѣи, ши де тоате пелецѣи-рѣе, че пѣтеа аѣче фолос дѣ парте. Ферице де сѣмѣреле попорѣлѣи, пе каре дѣвѣ тоате ачелеа десѣтѣри дѣволецѣи п'аѣ авѣкат ал стрѣка ла фѣреле вѣдеѣ национале. Дѣпѣ ачестеа пѣтем трече, спре а черчета, кѣм дела о време дѣкоаче с'аѣ десѣтѣшврат позѣдѣа полѣтѣкѣ чеа де асѣтѣи а Молдаво-Ромѣнилор.

— Пе времеа принѣдѣлѣи Константин II. Брѣдѣкованѣ ла 1689, дѣмпѣратѣл романо-ѣрман Леополд I., каре де маѣ пайнте фѣсесе прегѣтѣт де принѣдѣл Шерван дѣ фаворѣл Ромѣнилор, черѣ дела сѣлтапѣл, ка принѣдѣпатееле Цара ромѣнеаскѣ ши Молдавия сѣ ле ласе пеатѣрпате. Сѣлтапѣл, каре вѣне ведеа, кѣткѣ дѣ ачеа епохѣ наѣдѣа молдаво-ромѣнѣв кѣтпѣнѣа вѣнѣнор дѣ вѣланѣдѣл полѣтѣк кѣар ши кѣ армеле дѣпѣтѣвѣ, ера аилекат а се дѣвоѣ ла пропозѣдѣа ачестеа; дар кѣртеа франѣоѣзеаскѣ пѣсѣтѣвѣнд вѣрѣвѣнеле ѣрманѣлор аѣ прекѣртат негодѣаѣѣле ши — конѣдѣѣле пѣчѣи дела Карловѣд се цѣѣ: Молдаво-Ромѣнѣа рѣтасе трѣвѣтарѣ порѣдѣи.

— Дѣп пачеа дела Пасаровѣд дѣкеѣаѣтѣ ла 21. Іѣлѣе 1718 дѣмпѣратѣл Карол ал блеа дѣп пѣтѣпѣтѣл ромѣнѣск доѣдѣнѣи Ромѣнѣа тѣкѣ пѣлѣ дѣ Олт ши Бѣпатѣл Тѣнѣшоареѣ*). — Дѣп пачеа дела Белград (1739) дѣмпѣратѣл Карол перѣѣ Ромѣнѣа тѣкѣ лѣсѣндѣо ѣар Тѣрѣчѣлор. Негодѣаѣѣле де паче каре се фѣкѣсѣрѣ маѣ пайнте пе ла 1737 ла Немѣиров дѣ Полонѣа, пѣпѣтрѣ поѣ сѣпѣт пѣлѣе де дѣвѣдѣтѣрѣ. Ако ло дѣпѣре челе чѣвѣи конѣдѣѣи аспре, челе

пѣнеа Рѣшиѣ Тѣрѣчѣлор, чеа де а треѣа ера, ка поарта сѣ рекѣпоаскѣ Молдавия ши Цара ромѣнеаскѣ де статѣри пеатѣрпате, дѣсѣ сѣпѣт протекѣдѣа Рѣсѣеѣ. Кѣнд азѣрѣ Тѣрѣчѣи конѣдѣѣа ачестеа, се порпѣрѣ ла стрѣгѣри де тѣраре; пленѣпотенѣѣлор аѣстрѣаѣи дѣкѣ ле венѣ конѣдѣѣа кѣ тотѣл стрѣпѣт. Дѣп протѣвѣт, кѣнд аѣстрѣаѣи пронѣсѣрѣ ши еѣ але лор конѣдѣѣи, дѣпѣре каре ѣпа ера, ка стѣпѣлѣреа лор сѣ се дѣпѣнѣзѣ дѣ Цара ромѣнеаскѣ пѣлѣ дѣ рѣѣл Дѣтѣвовѣда, Рѣшиѣ протестарѣ таре, ѣар Тѣрѣчѣи рѣдѣкарѣ о стрѣгаре сѣгомтоасѣ дѣтокѣма к'а ши дѣп контра Рѣшиѣлор, дѣпѣ ачееа декѣарарѣ, кѣ поарта пѣчѣ оѣатѣ пѣ се ва зѣмѣлѣ, а кѣтпѣпѣра пачеа кѣ перѣдеа дѣп ѣтѣри.* —

Дѣп рѣсѣвоѣл Катарѣнеѣ кѣ поарта сѣлтапѣл пе ла 1771 се аѣла стрѣмѣторат. Катарѣна дѣпѣре алѣе конѣдѣѣи пѣнеа Тѣрѣчѣлор ши ачестеа: Принѣдѣпатееле Ромѣнѣа ши Молдавия сѣ се деа Краѣлѣлѣи Полонѣеѣ Станѣслаѣ, каре тревѣѣа сѣ се лапѣде де короана полонѣт, ѣар дѣпѣтѣ моартеа лѣѣ зѣселе принѣдѣпате сѣ рѣтѣѣе сѣпѣсѣ Рѣсѣеѣ. Ачестѣ черере а Рѣсѣеѣ ѣар пѣ с'а прѣѣмѣт ши рѣсѣвоѣл зрѣтѣ пѣлѣ ла 1772 дѣп Авѣгѣст, кѣнд Австрѣа ши Пѣрѣсѣа се пѣсѣрѣ тѣжлочѣтоаре дѣпѣре поартѣ ши дѣпѣре Рѣсѣа. Негодѣаѣѣле дѣпченѣте ла Фокшанѣ пѣ авѣзрѣ пѣчѣи зѣп резѣлтат дѣпѣтѣзѣиторѣв, дѣп прѣчѣпѣт, кѣ Рѣсѣа череа асѣтѣдѣтѣ, ка Цара ромѣнеаскѣ ши Молдавия сѣ рѣтѣѣе пеатѣрпате, дѣсѣ сѣпѣт протекѣдѣа (окротѣреа!) а маѣ тѣлѣтор пѣтерѣ еѣропѣе Ла а. 1774 дѣпѣче Романдов стрѣмѣторасе пе везѣрѣл ла Шѣтѣла фоарте рѣѣ, се дѣкеѣе пачеа дела Кѣчѣк Кайнарѣе дѣп Бѣлгарѣа (Іѣлѣе 21.)

*) Аша се еспрѣтѣ дѣпѣре алѣѣи ѣсторѣкѣл Gebhardi.

*) Hammerpurgstall. T. IV.

преа Фъръ весте, ікте ші Фъръ а кіета ла конференцъ пе репрезентанцїи челорлаате пѣтері европене, дн зрѣа знеї негодїадїи пѣтаї де шапте чеасври, днсофрїшїт ачеа паче се фѣкѣ днтре чеа маї фервїнте днпротївїре а Блемалїор дн Константїнопол, карїи преведеа жалнїчеле еї зрїтїрї. Кѣ пачеа дела Каїнарцѣ се дѣдѣ днченстѣл протекторатѣлї асѣпра Молдавїеї шї а Цѣреї ромѣнещї, дѣпѣ каре Рѣсїа пѣзвїсе кѣ апї патрѣзечї маї пайнте. Сѣ днсетпѣтм тотѣш, кѣткѣ кондїдїїле че с'аѣ легат ла Каїнарде пентрѣ прїнцїпате, сѣшт ла пѣрере фаворавїле. Поарта днкѣ пела 1767 афласе, кѣткѣ атѣт воїерї рѣсещї, бѣт шї кѣлѣгѣрї мѣскѣлещї адїцѣ пе воїерїи шї пе лѣкѣиторїи молдовенї ла ревелїе асѣпра Тѣрчїлор; днпрїчина ачеаста Тѣрчїи шї спѣлнзрарѣ пе зп офїдер мѣскѣлеск ла Іашї ка днвїновѣдїт кѣ ар фї фостспїон. Пѣдїн дѣпѣ ачеа воїерїи Молдовеї се днкїнарѣ Катарїнеї, іар дн Цара ромѣнещкѣ архїмандрїтѣл де Арценї кѣ медалье мѣскѣлескѣ ла гѣт шї кѣ доаѣ пїстоале дн мѣлнї, днсодїт де воїерїѣл Кантакзїно шї де мѣскалї пѣвѣлї дн Бѣкзрещї, орашѣл се прѣдѣ, Тѣрчїи се тѣїарѣ шї прїнцѣл Грїгорїе Гїка фѣ дѣс ла прїнсоаре. Ачестеа зрїтїрї, прїчїнзїрѣ словозїреа де Фетѣв а марелѣ Мѣфотї, прїн каре се декїарѣ де лецїзїтѣ шї дреаптѣ вѣрсареа сѣлїцелѣї, ровїреа шї вїндереа тѣтѣлор Молдаво-Ромѣнїлор, карїи цїнеаѣ кѣ мѣскалїї. Аша дн пачеа сѣс пѣмїтѣ се легѣ а амнестїе, адекѣ іертаре пентрѣ тодї Молдаво-Ромѣнїї, іар Домнїї ачестор доаѣ прїнцїпате фѣрѣ пѣмїдї „сѣверенї“ адекѣ де сїне стѣпѣнїторї шї лї се дѣдѣдрептѣл де а цїне агендї ла поартѣ, карїи сѣ стеа

ка тодї адїцї сѣпт дрешїтѣл пѣамѣрїлор, іар солѣл рѣсѣск сѣ днпрїнѣскѣ пѣтаї пентрѣ цїнереа некїнїтїтѣ а трактателор. Сѣзрїт зпсѣ дѣпѣ ачеа Рѣсїа ла а. 1781 фѣкѣ кам пе сѣпт мѣлѣ зп алт трактат кѣ воарта. Днтрѣ каре се легѣ, ка дн Молдавїа шї Цара ромѣнещкѣ сѣ се ашезе зп ценерал консѣл рѣсѣск, каре сѣ фїе „ченсор,“ кѣт ам зїче вїгїторїѣ асѣпра пѣртѣрїи прїнцїлор, кѣчї адекѣ лецїїле Цѣрїї, с'аѣ зп ашезѣтѣлнт констїтѣдїонал пѣ токма поѣ, чї реорганїзат дѣпѣ векїле їнстїтѣдїї але ачестор Цѣрїї пѣ пѣтеа цїнеа контролѣ песте контролѣ асѣпра Домнїлор!

Дн пачеа дела Іашї ла 1791 Дек. 29. кѣт шї дн 9. Іан. 1792 Ністрѣл се рекзпоскѣ іарѣш де хотар днтре Тѣрчїа шї Молдавїа, днкѣт Бесаравїа кѣ тоате тѣрїїле шї кѣ провїнцїа Молдавїа се дѣдѣ пордїї дндрѣпнт. Сѣ овсерѣвѣт, кѣ кѣ ачест прїлеж с'аѣ ретѣкѣт ачел адеѣтѣр, кѣткѣ Бесаравїа дн времїле векї с'аѣ цїнѣт тот де Молдавїа. Аѣ зрѣмат пачеа дела Бѣкзрещї ла 1812 дн Маїѣ, днтрѣ каре іатѣ кѣ марцїнеа Молдавїеї се хотѣрѣл пѣтаї Нрѣтѣл дела їнтрареа лѣї дн Молдавїа пѣлѣ ла вѣрсареа дн дѣпѣре, прїн зрѣмаре Бесаравїа рѣмасе дн стѣпѣнїреа Мѣскалїлор, се днтѣрїрѣ тотдеодатѣ „прївїлецїзїрїле“ прїнцїпателор; адекѣ, дн ачестѣ паче пѣ маї фѣ ворѣа деспре неатѣрпата ексїстїнцѣ а стѣпѣнїреї челеї дн лонтрѣ а прїнцїпателор, чї іакѣ аша, се ворѣїа пѣтаї де нїще прївїлецїзїрї.

— Дѣпѣ тоате ачестеа вїне днтреба-реа: дакѣ дн тот кѣрсѣл ачестеї времї де о сѣтѣ апї (дела 1689 днкоаче) лѣкѣиторїи Молдавїеї шї Ромѣнїеї аѣ цїїт чеа деспре тѣргѣелїле че се фѣчеаѣ асѣпра пѣтѣнїтѣ-

лѣи лор? Нимик саѣ фоарте пѣцип, афаръ пѣмаі де кѣтева фаміліі фрѣнташе воіерещі. Бървадіі де стат ла поартъ ера асемеanea сѣмпліі ші кѣте одатъ кіар пегіові ла кѣтареа интереслѣи лор.*) Іатъ прічіні преа фіреці а трептатеі скѣдері політїче. Ын тїк пѣмър де фаміліі, пѣціні бървадіі, каріі авеа вїіторїѣл патріеі дн тѣпїле лор, пѣтеа фї пре лесне амѣцідіі прїп жѣкърїі атърпате ла пепт с'аѣ ла гѣт, адоптідіі прїп фѣгѣдѣїелі де тѣнциі азрїдіі, дн фрікошадіі прїп арѣтърї де осканде — ші треаба се фѣчеа. Стефан II. Кантакзено пентрѣ-ка съ поатъ інтрига маі вїне опрісе дїп Цара ромѣнеаскѣ газетеле ші кѣрдїле стрѣїне. Ачеастъ політїкѣ о пѣзірѣ тѣлдіі ші дїп зрѣмїні лѣї, де ші пѣ токма аша не фацѣ; ка пѣ кѣтѣва съ стрѣватъ врео разѣ де лѣшїнѣ прїп десїмеа Карпаділор, ші съ ватѣме ла интерес. Да, пѣвлїчітатеа дн прїнципате ера легатъ де тѣллі де пічоаре, дїп каре прїчіні тѣлдіїмеа пѣ пѣте шї нимїк дїп кѣте се дн тѣмїлѣ кѣ дѣнса; еа ведеа метеореле мергѣнд шї вїїнд, фѣрѣ а шї де знде шї пѣлѣ знде. Кондіціїле днвоїелеї дела Акерман, кѣт шї а пѣчелї дела Адріанопол сѣнт тѣлт маі проаспете шї маі дес пѣвлїкате, декѣт съ авем треввїндѣ але маі пѣмѣра. Кѣтева хаттїнепрїфе шї фермане, че ворвек ла интересл пострѣ, сѣнт, саѣ чел пѣціп ар треввї съ фїе кѣпоскѣте шї прѣпчілор.

(Ва маі зрѣма, де ва пѣтеа.)

1843. Martie 10. Din Бѣзрещї.

Domnule Redactor!

Аша есте кѣнд ва Дѣмнезеѣ кѣ омѣ, зїче о ворѣв ромѣнеаскѣ. Дѣпѣче ам дн вѣцат преа пѣцінѣ карте шї ам днчепѣт а чїті ічі шї колеа кѣте зп звраціѣ вестїт, дїп тоате фелѣрїле де скріерї сатїріка 'тї а пѣлѣкѣт маі тѣлт. Чїтіторїі пѣ тѣ вор дефѣїма; асфел есте соарта омѣлї че п'а авѣт парте де о крещере маі днгрїжїтѣ, шї де нїше днвѣцѣтѣрї маі фндamenteale. Кѣ тоате астеа, пічі пѣ'мї тречеа п' днгрѣнд кѣ о сѣ'мї авѣат шї тїе вр'одатъ а сатїра не чїнева. Еї! дар шїе омѣл де ічі пѣлѣ колеа! Тотд'азна дн лѣме пентрѣ-кѣ п'авеам знде т' аскѣнде де дѣнса, прївїнд, кѣнд кѣ гѣра кѣскатъ шї окїї стѣлпїді де тїраре, кѣнд кѣ гѣра стрѣпѣсѣ шї окїї днкїшї де пепѣсаре, ла чївдата днпестрїцѣтѣрѣ а деосевїтелор карактере, дїдеїѣ шї еѣ дн челе дїп зрѣтѣ песте зп ом, дар, шїї, ом одатѣ, зп шѣф ал оаменїлор де нїмїк, шї пѣ маі декѣт idea de сатїрѣ се земїелї дн кѣ пѣл меѣ ка Мінерва дн кречерїі лѣї Жое. Апѣкаїѣ пана, шї, тѣндрѣ де чеаа че ера съ фак, пічі кѣ маі вреам съ шїї де чїнева. Днчепѣїѣ а тѣ гѣндї ка кѣт ашї сатїра не омѣцѣл меѣ, кѣнд коло, че съ веї Дѣмнеата! тоатѣ днмацінаціа шї фантасіа поетїче дншї лѣасерѣ зїоа вѣпѣ дела тїне. лѣсѣпдѣтѣ кѣ вѣзеле днфлате, (пентрѣ-кѣ ам зїтат съ вѣ спѣїѣ кѣ сѣнт шї кам поет) шї пѣ гѣсіам декѣт о сїпгѣрѣ зїчере потрївїтѣ кѣ сѣццектѣл меѣ: ачеаста ера ідіот. Преа вїне! т'а пѣмаї к' о флоаре пѣ се фаче варѣ; пѣмаї о ворѣв пѣ пѣтеа фї о сатїрѣ, дѣпѣ пѣререа mea. Лѣпї днтрещї тѣ тѣлѣа астѣ ідеє не пѣчетат, (шїї Дѣмнеата, ка

*) Hammerpurgstall.

dъppepea de кап не Жое) de o mie de opî a-
 пѣкам папа ши iar o арѣкам; дми фрекам
 фрептеа, o 'пкредіам, копцентрат кѣтъ-
 тѣра, сгѣіам окіи кѣнд не таван кѣнд не
 вѣрфѣл чістеі; ді дпкідеам, дпкрвчішеам
 тѣніам не скрііторіам меѣ, капѣл рекѣдеа
 д'асѣпра, ши, асфел авсорбіт дп лѣпга'мі
 гѣндіре, addormіам ши дпчепеам а віса тот
 ла сатіре, тот ла поезіи ши ла ідеі фрѣмоасе;
 дар чіне поате dormі кѣ асфел де гріжі дп
 кап? Мѣ поменіам рѣсѣрінд, дпхѣдам iar
 папа ши 'пчепеам іара скрі, м'а вісѣл перісе
 ши пѣ скріеам декѣт mare ідіот. Сімд
 еѣ кѣ пѣ преа е пѣдежде ка съ фак чева еѣ
 дела міне, ши фііндѣ вреам опі съ ісѣѣтеск
 дп скопѣл меѣ опі маі тѣлте пѣ е, хотѣ-
 рѣіѣ с' o 'пторк п' алѣфоасе; дми формаіѣ
 зп план, ши 'л ши пѣсеіѣ дп лѣкраре: адѣ-
 наіѣ адекѣ o сѣтѣ де кѣрці д' але челор
 маі вѣні авторі, ши, шіі, кѣ маі дп тоате
 гѣсіам кѣте чева сатірік, еѣ, опі vnde d'am
 песте зп асепенеа пасадіѣ саѣ трѣсѣрѣ, каре
 'мі плѣчеа маі тѣлт, тѣ опріам, дпсепнам
 ши еѣ кѣте зп че не o хѣртіе, каре пѣ се
 мішка де лѣпгѣ міне, ши аша маі департе.
 Испрѣвііѣ ши кѣ кѣрціме, ши лѣгнд акѣт
 хѣртіа дп тѣлѣ ка сѣ'мі вѣзі ісправа ши
 продѣкціа атѣтор зіме пердѣте, че'ді гічі,
 че ера? оѣ! оѣ! оѣ! че маі треабѣ! o коа-
 лѣ де хѣртіе д' але марі де коло пѣлѣ ко-
 ло пліпѣ де ідіот, mare ідіот, преа
 mare ідіот; іака сатірѣ одатѣ. Вѣзгнд
 кѣ ши ла 'пчеркареа ачаеста 'мі а ешіт кѣ
 сек, пѣ шіеам че съ маі фак, дми venia
 сѣ'мі рѣп карнеа де не міне де пеказ, ши
 дака тѣндріа mea пѣ'мі ар фі стат дппро-
 тівѣ, аші фі хотѣрѣт кѣ негрешіт омѣ-
 цѣл меѣ пѣ мерігѣ пічі сатіра. Еі! пѣ е
 треабѣ, дми зісеіѣ еѣ, кѣ пічі зп кіп п'о

скоді ла кале; дар стаі!... зп сіпгѣр між-
 лок тот дді маі рѣтѣне;... ши дпсѣѣр-
 шіт дми пропѣсеіѣ; зпсѣ, дрептѣ лві D-
 mpezeѣ, пѣ'мі преа venia peted кѣ астѣ про-
 позідіе кѣ, де сѣпт ши еѣ крѣче де воінік;
 кѣ тоате астеа дми пропѣсеіѣ а да ши рѣ-
 шіне, ши амвідіе ши сіпіѣвіре ла o парте,
 ши токмаі кѣнд eram гата а фаче o іnvіта-
 діе тѣтѣлор літерацілор дп лѣме, рѣггндѣ'і
 ка сѣ'мі арате кѣт с'ар пѣтеа адѣче маі
 віне дп кондеіѣ зп om, каре есте пѣмаі
 ідіот, ши алт німік, токмаі дп времеа ачае-
 ста прііміѣ, Domпѣле, gazeta Dѣмітале Nr.
 16, каре, пріп параграфѣл дп вртѣ ал скрі-
 соріі адресатѣ дп Цара ромѣнеаскѣ, ка
 пріптр'о міпѣне вінефѣкѣтоаре, тѣ скѣпѣ
 d'odatѣ d'атѣта гріжѣ, d'атѣта пеказ, d'атѣ-
 теа сѣѣрѣштѣтѣрі де мінте; тѣ скѣті d'атѣ-
 теа пѣскопірі де піще планѣрі департе дп-
 кѣт, зіте, пѣ шііѣ кѣт сѣ'і тѣлѣѣтеск маі
 віне: ea тѣ 'пвѣдѣ дп дестѣл кѣ а дпкѣрка
 не omѣл меѣ де піще фапте, ла каре ел пічі
 п'а вісат вр'одатѣ, а'л аѣвнда дп піще лѣ-
 де, дпкѣт авіа сѣ'ші поатѣ траѣе ресѣфла-
 реа, а'л репресента асфел дптр'о фоасе пѣ-
 влікѣ, ши че е маі рѣѣ, дптр'зп пѣвлік, зп,
 де ел пѣ есте де лок стрѣп, дпкѣт німені
 сѣ пѣ'л маі рекѣпоаскѣ, дпкѣт ел дпсвнші
 сѣ поатѣ жѣра кѣ сѣѣнта евангеліе дп вра-
 це кѣ пѣ е ел ала, дпкѣт ел зпсвнші, лѣгнд
 ачае фоасе дп тѣлѣ, ши зітѣндѣсе не дѣпса,
 сѣ се вазѣ трансформат ка пріптр'о огліп-
 дѣ маікѣ, тѣ 'пвѣдѣ, зік, дп дестѣл кѣ
 аста ва сѣ зікѣ а'л сатіра, а'і да палте дп
 міжлокѣл тѣлѣміе; тѣ тѣштѣві де ачае
 дъppepe de кап фѣріоасѣ, ла каре, маі поро-
 кос, декѣт зпсвнші Жое, скѣпаіѣ апѣрат
 де деапѣна ловітѣрѣ а чіокапѣлві лві Вѣл-
 кап —

Віне воіеце, Домнѣя теѣ, а арѣта а-
честей газете пѣлцѣміріле теле, ші адѣпка
рекзпоціицѣ че дї сѣнт датор пептрѣ о
атѣт де фрѣтоасѣ фачере де віне. Аша есте
кѣнд ва Дѣмпезеѣ кѣ отѣл.

Ам чінстеа, Домнѣле, шчл.

Podole Nevlia.

ДОЪ ТИТВЕ ГОАМЕ (КАПРІ МОАРТЕ).

Ла сѣпареа знеї гроане,
Ѣи кап морт, десѣиіцат,
Вѣзінд лѣнгѣ сінѣ апроане
Ал кап гол алѣтѣрат,
Чіне ѣ, каре 'ндрѣспецде,
Дї стрігѣ кѣ глас де Домнѣ.
Лѣнгѣ мінѣ де се лінеце,
Тѣрѣрѣндѣмѣ дін сомнѣ? —

Еѣ, зічѣ ачаа кѣпѣціпѣ,
Ам фост пѣмаї мателот; *)
Пѣне пѣагрѣ ші пѣціпѣ,
Апѣ дін вѣлцї аѣ фост тот,
Кѣ ч' ам трѣйт дн віацѣ;
Дескѣлцѣ, трѣпцос, зрѣсіт,
Міам дѣс кѣрареа кѣ греацѣ,
Пѣп' кѣнд моартеа ч' ам доріт,
М' ашезѣ дн лівертате,
Каре 'н лѣме п'ам афлат,
Скѣтѣрѣнд жѣнгѣ'мї дін спате
Че атѣта л'ам пѣртат.

От де рѣнд, дѣте'н тро парте!
Дї стрігѣ капз 'нгѣпфат
Тѣ еці прост, тѣ пѣ шїї карте,
Неамѣ'дї апѣс, вѣлѣстѣмат;

*) Слѣжітор ла коравіе.

Ал соїз сѣнт еѣ, пѣ ка тіне:
Сѣнт воїер, кѣ прінцї рѣдіт,
Іатѣ аїчї не пепт ла тіне
Ордѣрї, стеле, сѣнт тѣрїт;
Еѣ тѣ пѣлѣвѣ тот дн калѣце,
Аѣр, скѣле, ам прїсос,
Вїнѣ'н вѣцї се мѣчезецде,
Ах! сѣ'дї сѣлѣѣ, п'аї вѣрѣн фолос!

Еѣ сѣнт! амѣ! че пѣвѣніе!
Ам фост, — авѣїѣ, — вѣреаї сѣ зічї!
Спѣсе склѣвл чѣї дїпѣлѣ;
Кѣчї нїмїа пѣ вѣдѣ аїчї,
Нѣ вѣдѣ ордѣрї, нїче стеле,
Мѣртѣрїї рапѣлѣвї тѣѣ,
Аѣр, вїнѣ шї калѣцї греле,
Аѣ рѣмас ла локѣл сѣѣ;
Ч' аї авѣт тѣ 'н стѣнѣнїре,
Аї лѣсат не лѣме тот,
Сѣ'цї ажѣтѣ аїчї пѣ пот;
Аколї аѣ фост осевїре,
Аїчї авѣм о тѣрїре,
Іанѣла де прінцїѣ домнїтор:
Е ка шї чѣл де пѣстор
Дат ла вертї, прїп пѣтрѣзїре.

Не воїер шї не цѣрапѣ,
Не крѣдїнѣ шї не пѣгжнѣ
Не прїетїнѣ шї дѣнїманѣ
Моартеаї кѣрїнде 'нтрѣн сѣлѣ.

А. М.—пѣ.

БІБЛІОГРАФІЕ РОМЪНЕАСКЪ.

Ла „Інстїтѣтѣла Алівінеї“ сѣаѣ пѣ-
влїкат:

СПІЦА ФАМІЛІЕІ СТѢРЗА,

дѣпѣре докѣменте авѣнтїче адѣпате де о
дннадїнѣсѣ комїсіе.